

Nacionalinis muziejus
LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS
VALDOVŲ RŪMAI

EDUKACIJA

**KĄ VEIKTI MUZIEJUJE
MAŽIEMS IR DIDELIEMS?**

www.valdovurumai.lt

Į MUZIEJŲ: KAS, KĄ IR KADA?

Kas yra Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai?

Mūsų muziejus – tai pagal archeologų rastus pilių ir rūmų pastatų likučius (pamatus, statybines medžiagas) bei XVIII a. dailininkų paveikslus atkurta Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rezidencija. Šioje vietoje daugiau nei prieš 700 metų įsikūrė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovai. Kai 1323 m. viename savo laišku didysis kunigaikštis Gediminas (valdė 1316–1341) Vilnių pavadino savo miestu, šis jau buvo visos didelės valstybės centras, o čia stovėjusi valdovo pilis simbolizavo valdžią ir galybę. Bėgo metai, keitėsi valdovai, keitėsi ir jų rezidencija. XV a. pabaigoje pilis buvo pertvarkyta į gotikinius rūmus, XVI a. virto prabangia renesansine rezidencija, o XVII a. suspindo prabangiuoju baroku. Apie pilį, rūmus ir jų šeiminingus pasakoja mūsų muziejaus ekspozicijos.

Ką muziejuje galima pamatyti?

Ekspozicija išdėstyta keturiuose aukštuose. Ją sudaro dvi dalys. Rūsyje ir pirmame aukšte saugomi archeologų rasti senųjų Lietuvos didikų kunigaikščių rūmų pastatų likučiai ir tuo metu gyvenusiu žmonių daiktai. Kad šiuos daiktus galėtume pamatyti, dirbo daug mūsų muziejaus darbuotojų: archeologai juos rado ir įvertino, restauratoriai atnaujino. Daiktai eksponuojami specialiai tam skirtose vitrinose, prie kiekvieno iš jų yra numeris ir aprašas, juos parengė muziejinkai ekspozicijų kūrėjai. Šiuo metu lankytojai gali apžiūrėti apie 1 500 archeologų rastų daiktų.

Ant sienų kabo stendai, juose rasite detalius istorinių epochų aprašymus, valdovų giminių genealogines schemas, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėlapius. Stendai, kaip mokyklinio vadovėlio tekstai, pasakoja apie svarbiausius Lietuvos valstybės ir šių rūmų įvykius. Kiekvienas stendas ir vitrina pažymėti specialiu numeriu. Vitrinose laikomi daiktai iliustruoja stendų pasakojimo tekstą, pavyzdžiui, stende galima perskaityti apie didįjį kunigaikštį Vytautą, o vitrinoje galima apžiūrėti kalaviją, kurį naudojo vienas iš jo karių, galbūt besikaudamas Žalgirio mūšyje!

Antrame ir trečiame aukštuose įrengti atkurti gotikiniai, renesansiniai, manieristiniai bei barokiniai kambariai, salės ir menės. Šių salių puošyba paremta archeologų rastų statybinių medžiagų fragmentais – pagal senųjų koklių ornamentus ir spalvas atkurtos krosnys ir grindys. Sienas puošia čia gyvenusiu valdovų ir valdovių portretai, jų gyvenamuoju laikotarpiu tapyti paveikslai ir įvairias valdovų mėgtas legendas pasakojantys austi paveikslai – gobelenai. Vaikščiodami gotikinėse, renesansinėse ar barokinėse menėse pajusite senųjų epochų dvelksmą, suprasite, kaip atrodė menės šių rūmų šeimininkų gyvenimo metais.

Ką muziejuje galima veikti?

Po muziejų galima pasivaikščioti, perskaityti stenduose pateiktą informaciją ir susipažinti su muziejaus kūrimo istorija, apžiūrėti eksponatus vitrinose, pasižvalgyti po menės ir valdovų audiencijos sales, pasikelti į apžvalgos aikštelę bokštelyje ir pasigrožėti miesto panorama.

Muziejuje galima daug ko sužinoti ir išmokti, ypač dalyvaujant mūsų edukaciniuose užsiėmimuose.

Kada muziejus dirba?

Rugsėji–gegužė:

Antradieniais, trečiadieniais, penktadieniais, šeštadieniais 10–18 val.

Ketvirtadieniais 10–20 val.

Sekmadeniais 10–16 val.

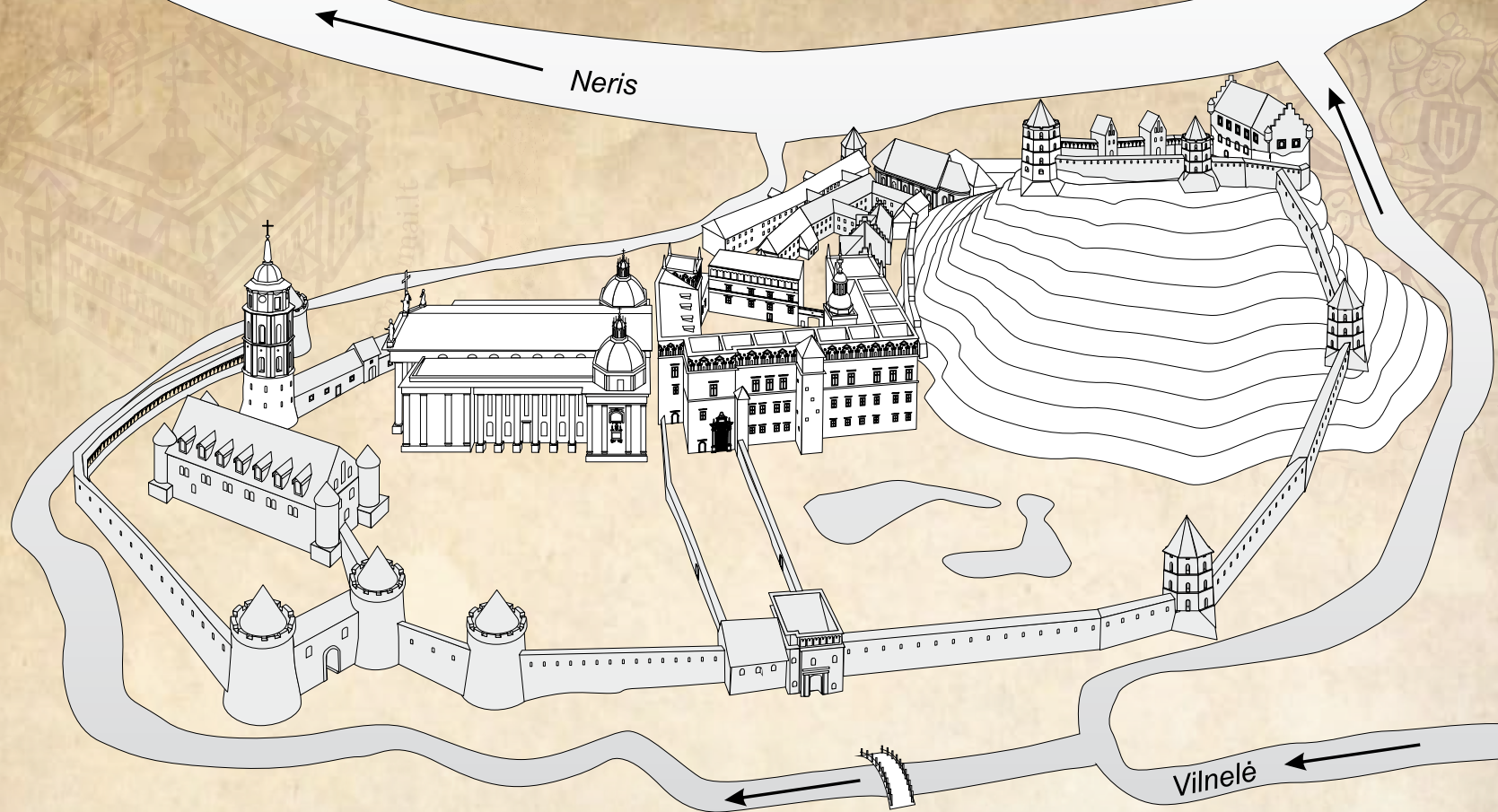
Birželį–rugpjūtį:

Pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais, sekmadeniais 10–18 val.

Ketvirtadieniais, penktadieniais, šeštadieniais 10–20 val.

Paskutiniai lankytojai įleidžiami likus valandai iki muziejaus uždarymo.

EDUKACINIS UŽSIĖMIMAS: KAS, KAIP IR KIEK?

Edukacinė veikla Valdovų rūmų muziejuje – tai pažintis su muziejaus ekspozicijomis, nes visi užsiėmimai vyksta ekspozicijų erdvėje. Įvairiais aktyvaus pažinimo ugdymo metodais supažindiname su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės politinio, kultūrinio, ekonominio ir kasdienio gyvenimo aspektais. Šioje knygelėje trumpai pristatome edukacinius užsiėmimus.

Dauguma užsiėmimų parengti išsamiai išanalizavus bendrąsias ugdymo programas, pradedant priešmokykliniu ir baigiant viduriniu ugdymu, todėl padeda lavinti gebėjimus, formuojamus bendrojo ugdymo laikotarpiu. Per užsiėmi-

mus tyrinėjame pirminius šaltinius, mokomės interpretuoti ir pateikti tiriamojo darbo rezultatus, laviname komandinio darbo ir bendradarbiavimo įgūdžius, gebėjimą rasti ir atrinkti informaciją, suvokti priežasties ir pasekmės ryšius.

Kaip ir kam rengiami edukaciniai užsiėmimai?

Edukacinius užsiėmimus rengia įvairių sričių muziejaus specialistai: istorikai, edukologai, archeologai, muzikai, pedagogai. Siekiame, kad muziejus būtų atviras ir įdomus visiems, todėl kviečiame ne tik mokinius, bet ir tėvelius su mažyiais, kurie dar nelanko ugdymo įstaigų, laukiame senjorų, o dalį programų galime pritaikyti specialiųjų poreikių turintiems žmonėms. Edukaciniuose užsiėmimuose laukiami visi!

Kaip išsirinkti edukacinį užsiėmimą?

Prieš užsisakant edukacinį užsiėmimą pravartu išanalizuoti šiame leidinyje pristatomas jų anotacijas. Jose trumpai aprašomas užsiėmimo turinys, nurodoma, kokio amžiaus tarpsnio (klasės) ir interesų vaikams ar suaugusiesiems jis rekomenduojamas, į kokio mokomojo dalyko programą orientuotas. Taip pat nurodoma užsiėmimo trukmė (atsižvelgiant į amžiaus tarpsnius – nuo 45 min. iki 1 val. 30 min.).

Jeigu į muziejų išsirengėte su klase, patariame pasirinkti edukacinį užsiėmimą, kurio tema ir turinys derėtų su pamokose ką tik analizuota arba numatoma analizuoti medžiaga. Pirmuoju atveju užsiėmimas padėtų pritaikyti ir pagerinti mokinių jau įgytas žinias, antruoju atveju muziejuje sužinota informacija galėtų tapti įvadu, padidinančiu numatomos mokyti(-s) medžiagos patrauklumą bei suprantamumą.

Planuodami išvyką į muziejų atsižvelkite ir į mokinių polinkius bei interesus, aptarkite išvykos tikslus, suformuluokite uždavinius. Rekomenduojame parengti konkrečias užduotis su gairėmis – į ką derėtų atkreipti daugiausia dėmesio, kokių re-

zultatų reikėtų siekti. Jeigu planuojate eiti su šeima, apgalvokite, kuo norite sudominti savo vaikus ir kuo Jūsų vaikai domisi.

Kaip pasirengti išvykai į muziejų?

Susipažinkite su Valdovų rūmų muziejaus lankymo taisyklėmis (žr. <http://www.valdovurumai.lt/lankytojams>). Pasidairykite po mūsų muziejaus erdves su virtualiu gidu (<http://3dvilnius.lt/valdovurumai/>) ir užsiregistruokite į Jus sudominusį edukacinį užsiėmimą: darbo dienomis nuo 9 iki 17 val. skambinkite tel. (8 5) 261 7445, mob. +370 684 12 017 arba rašykite el. p. edukacija@valdovurumai.lt. Būtinai registruokitės iš anksto, kad galėtume suderinti Jūsų apsilankymo laiką.

Atkreipkite dėmesį, kad užsiėmimo dalyvių skaičius ribotas – į vieną grupę priimame nuo 12 iki 25 asmenų. Jei planuoja atvykti daugiau mokinių, suskirstykite juos į dvi grupes ir užsisakykite du edukacinius užsiėmimus.

Dėl muziejaus salių uždarymo arba ekspozicijos keitimo bei koregavimo edukacinių užsiėmimų turinys gali keistis.

Kiek kainuoja edukacinis užsiėmimas?

Edukacinių užsiėmimų kainos (kitų mokesčių nėra):

5–7 metų vaikams – 0,50 Eur

Mokiniams, studentams, senjorams – 1,00 Eur

Suaugusiesiems – 3,00 Eur

Mažos šeimos (1 suaugusysis + 1–3 nepilnamečiai vaikai)
bilietas – 3,50 Eur

Didelės šeimos (2 suaugusieji + 1–3 nepilnamečiai vaikai)
bilietas – 6,50 Eur

Nemokamai edukaciniuose užsiėmimuose lankosi:

vaikai iki 5 metų, vaikų ir vaikų globos namų auklėtiniai, negaliejai bei socialiai remtini mokiniai (pristačius dokumentą iš mokyklos).

Laukiame Jūsų istorinėje Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rezidencijoje!

Valdovų rūmų muziejaus Edukacijos grupė

PRADINIS UGDYMAS
(1–4 KLASIŲ MOKINIAMS)

SUSIPAŽINKIME – VALDOVŲ RŪMŲ MUZIEJUS

Šią apžvalginę edukacinę ekskursiją rekomenduojame mokinių grupėms, į Valdovų rūmų muziejų atvykusioms pirmą kartą.

Ekskursijoje sužinosime Valdovų rūmų kūrimo ir atkūrimo istoriją. Vaikščiodami po rūmus susipažinsime su archeologiniais radiniais, išgirsime, ką mums gali papasakoti 700 metų senumo skrybėlė, 600 metų senumo amatininko krepšys, gotikinės keramikos šukės, Venecijos stiklo taurė, senovinė šakutė ar 500 metų senumo auksiniai papuošalai. Edukacinę ekskursiją tęsime atkurtų istorinių interjerų menėse su įspūdingais ginklais, prabangiais baldais ir svarbiausia, valdovų sostais.

EKSKURSIJOS TRUKMĖ – 1 VAL.

MŪSŲ VYTIS

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo programą

Lietuvos herbas – šarvuotas raitelis su kalaviju ir skydu – vienas seniausių valstybės herbų Europoje. Jo simbolika buvo perimta ne iš dinastinių herbų, kaip buvo įprasta daugelyje Europos kraštų, bet iš kunigaikščių portretinių antspaudų. Per edukacinį užsiėmimą sužinosime, kas ir kada pirmasis pradėjo naudoti šį herbą bei kodėl jis vadinama Vyčiu. Išanalizavę herbo figūrų ir spalvų simboliką, ieškosime Lietuvos valstybės heraldinių ženklų archeologų rastuose XIV–XVI a. daiktuose bei specialistų atkurtuose istoriniuose interjeruose. Įgytas žinias pritaikysime kurdami vėliavėles su Vyčio ženklu.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 3, 4 KLASIŲ MOKINIAMS.

VALDOVO VALDŽIOS ŽENKLAI

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo programą

Atsiradus pirmoms valstybėms, sukurti ir valdovų valdžios ženklai (insignijos). Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmai Vilniuje nuo XIII a. pabaigos iki XVII a. vidurio buvo valstybės politinio gyvenimo centras. Juose, kaip ir kituose Europos valstybių valdovų rezidenciniuose dvaruose, buvo nustatytos tam tikros elgesio normos ir ceremonias, jo būdavo mokomasi ir griežtai laikomasi.

Per edukacinį užsiėmimą susipažinsime su Lietuvos ir Lenkijos valdovų valdžios ženklais (insignijomis): karūna, skeptru ir valdžios obuoliu. Sužinosime, kokia kiekvieno jų reikšmė ir paskirtis, išgirsime, kaip turėjo elgtis diplomatinės delegacijos narys, atvykęs su oficialiu vizitu į Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rezidenciją. Valdžios ženklų ieškosime Valdovų rūmų menių interjeruose ir juos puošiančiuose istorinių asmenybių portretuose.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 1–4 KLASIŲ MOKINIAMS.

VALDOVO KARŪNA

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo programą

Kaip atskirti valdovą nuo jo pavaldinių? Jis dėvi prabangius apdarus, sėdi soste, bet svarbiausia, kad jam ant galvos žėri auksinė karūna. Kodėl karūna būtent tokios formos? Kodėl ji būdavo gaminama iš aukso ir dabinama brangakmeniais? Kas ją įteikdavo valdovui? Ar jis ją nešiodavo ant galvos visą dieną? Ar visi mūsų valdovai turėjo skirtingas karūnas?

Per edukacinį užsiėmimą apžiūrėsime valdovų atvaizdus ir juose ieškosime karūnų. O vėliau iš modelino gaminsime pakabučius su karūnos atvaizdu.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 1–3 KLASIŲ MOKINIAMS.

GEDIMINAIČIŲ STULPAI

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo programą

Auksiniai stulpai raudoname lauke buvo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto, Gedimino vaikaičio, herbas. Manoma, kad panašų ženklą galėjo turėti jau Vytauto tėvas Trakų kunigaikštis Kęstutis. Vėliau šis ženklas tapo visos Gediminaičių dinastijos simboliu. Ir dabar jis yra vienas iš per šimtmečius išsaugotų Lietuvos valstybės ženklų. Apie didinguosius Gediminaičius kalbėsime lankydami išlikusius senųjų pilių mūrus, ieškodami Gediminaičių stulpų senuose kokliuose, monetose ir atkurtose rezidencijos menėse.

Edukacinėse dirbtuvėse turėsime galimybę pasigaminti istorinę vėliavėlę su Gediminaičių stulpais, panašią į tą, kuri vienijo mūsų karių Žalgirio mūšyje. Iš geltono audinio reikės išsikirpti ženklą, pritvirtinti jį ant raudono lininio audinio ir viską užmauti ant medinio kotelio.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 1–3 KLASIŲ MOKINIAMS.

SUSIPAŽINKIME – RITERYSTĖ

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo programą

Ko gero, esate girdėję apie riterius, o gal net svajojate jais būti ar gyventi jų laikais? Riteris – garbės ir šlovės, didybės ir galios simbolis. O kas riteriai buvo iš tikrųjų? Susipažinkime su jais iš arčiau.

Per užsiėmimą sužinosime apie riterystės kultūros atsiradimą Europoje, jos klestėjimo laikus, riterio gyvenimą, riteriškumo principus, įšventinimo ceremoniją. Riterių turnyruose dalyvausime pasitelkdami vaizdinę medžiagą. Susipažinsime ir su riterystės tradicijomis Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Užsiėmimo pabaigoje stipriausieji pasimatuos šarvus, apžiūrėsime kalavijus, nusifotografuosime.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 1–4 KLASIŲ MOKINIAMS.

LEGENDA IR TIKROVĖ

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo programą

Keliaudami po archeologinę ekspoziciją susipažinsime su Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rezidencijos autentiškų mūrų liekanomis. Kurie valdovai ir kada juos galėjo statyti? Kalbėsime apie didįjį kunigaikštį Gediminą, laikomą Vilniaus miesto įkūrėju. Pasitelkę Geležinio Vilko legendą, bandysime išsiaiškinti, kurie faktai joje išgalvoti, o kurie – tikri.

Naudodami šešėlių teatro lėles ir patys tapę legendiniais veikėjais, vieni kitiems suvaidinsime Vilniaus miesto įkūrimo legendą ir pasigaminsime popierinį suvenyrą su legendos personažu.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL. 30 MIN.

REKOMENDUOJAMA 1–4 KLASIŲ MOKINIAMS.

SIMBOLIŲ PASLAPTYS

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo ir meninio ugdymo programas

Įvairūs simboliai ir ženklai mus lydi visur: namuose, mokykloje, einant gatve, skaitant knygą, lankantis muziejuje. Tokie vaizdiniai be žodžių gali informuoti, įspėti arba net papasakoti legendą, o gal ir tikrą istoriją. Šiandien naudojamų ženklų reikšmės vargu ar iššifruotų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų gyventojai, ir atvirksčiai – turbūt ne visų senųjų simbolių svarbą galėtume suprasti dabar.

Kviečiame atvykti į edukacinį užsiėmimą apie paslaptinę senųjų simbolių bei ženklų pasaulį ir mokytis atpažinti archeologiniuose radiniuose pavaizduotus simbolius bei suprasti galimas jų reikšmes.

Edukacinio užsiėmimo antroje dalyje galėsime pasidaryti pakabutį iš spalvoto modelino ir jame pavaizduoti sugalvotus arba jau žinomus simbolius.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 3, 4 KLASIŲ MOKINIAMS.

JOGAILAIČIŲ PERLAI

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo ir meninio ugdymo programas

Kokius papuošalus mėgo Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų šeimininkės? Kaip ir kur jie buvo gaminami? Popiežiaus nuncijus Bernardas Bondžovani (Bernardo Bongiovanni), atvykęs į rūmus Vilniuje, buvo nustebintas Žygimanto Augusto brangenybių gausos ir grožio.

Per archeologinius kasinėjimus Vilniaus Žemutinėje pilyje rasta žiedų su deimantais, rubiniais, heraldiniais ženklais, perlų vėriniių, puošnių auskarų. Dalį šių vertybių pamatysime muziejaus archeologinėje ekspozicijoje.

Užsiėmimo pabaigoje galėsime susikurti po suvenyrinę gėlytę iš karoliukų.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 3, 4 KLASIŲ MOKINIAMS.

DVARO MEISTRAI

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo programą

Dailiųjų amatų meistrų gaminiais galėdavo žavėtis Lietuvos didžiųjų kunigaikščių Vilniaus rezidencijos dvariškiai, todėl mokinius kviečiame įvertinti dvaro prabangą kūrusių meistrų darbų. Muziejaus ekspozicijų erdvėje tyrinėsime, ką sukūrė žmonės praeityje, kokias medžiagas ir kodėl naudojo. Lyginsime senųjų meistrų dailiuosius darbus su mūsų dabar naudojamais daiktais.

Dirbtuvėlėse galėsime susikurti suvenyrą taikydami senųjų meistrų technologiją (tai gali būti odinė juostelė-apyrankė arba kiti darbeliai iš anksto susitarus su mokytoju).

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL. 30 MIN.

REKOMENDUOJAMA 3, 4 KLASIŲ MOKINIAMS.

REVERANSAS ŠOKIUI

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo pasaulio pažinimo ir meninio ugdymo programas

Istorinis šokis visuomet buvo laikomas išpuoselėtu menu. Prabangios damų suknelės, įmantrios šukuosenos ir galvos apdangalai, išdidai kavalierių laikysena, santūrūs žvilgsniai, užburianti muzika...

Archeologinėje ekspozicijoje apžiūrėsime vieną ankstyviausių ir įdomiausių Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto epochos šokių amžininkų – gotikinį XV a. kolkį, vaizduojantį gotikiniais drabužiais apsirengusių šokėjų porą. Sužinosime, kuo skyrėsi aristokratų ir miestiečių šokiai, kodėl šokti buvo pradedama kaire koja, kada atsirado pirmieji šokių vadovėliai ir šokių mokytojai. Pagal gyvai atliekamą muziką mokysimės šokti diduomenės šokį pavaną ir susibursime į ratą miestiečių branliams.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 1–4 KLASIŲ MOKINIAMS.

GARSŲ ŽEMĖLAPIS

Užsiėmimas parengtas atsižvelgiant į pradinio ugdymo meninio ugdymo (muzikos) programą

Kokie seniausi muzikos instrumentai rasti tyrinėjant Vilniaus Žemutinės pilies teritoriją? Kaip jie skambėjo ir kas jais grojo? Ką apie muziką pasakoja muziejaus eksponatai?

Edukaciniame užsiėmime, gavę specialiai parengtą garsų žemėlapi, keliausime po muziejų ir ieškosime skambančių eksponatų. Apžiūrėsime instrumentą, kurio skambesys primena upelio čiurlenimą, išbandysime rūmų menių akustiką, išgirsime kūrinių, kuriuos kūrė ne tik į Lietuvą atklydęs klajokantis muzikantas Osvaldas fon Volkenštainas (Oswald von Wolkenstein), bet ir Lietuvos didžiųjų kunigaikščių bei Lenkijos karalių Žygimanto Augusto ir Vladislovo Vazos rūmų muzikantai. Taip pat sužinosime, kaip ši muzika išliko iki šių dienų.

UŽSIĖMIMO TRUKMĖ – 1 VAL.

REKOMENDUOJAMA 1–4 KLASIŲ MOKINIAMS.

